

บทที่ 6

แผนแม่บทและแผนปฏิบัติการการจัดการคุณภาพน้ำลุ่มน้ำลำตะคอง

พื้นที่ลุ่มน้ำลำตะคองครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ ปราจีนบุรี นครนายก และ นครราชสีมา โดยต้นน้ำจะเป็นเทือกเขาสูงชัน บริเวณรอยต่อของจังหวัดปราจีนบุรีและนครนายก ลำน้ำหลักของลำตะคองไหลผ่านอำเภอต่างๆ ของจังหวัดนครราชสีมา 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอปากช่อง อำเภอสีคิ้ว อำเภอสูงเนิน อำเภอขามทะเลสอ อำเภอเมืองนครราชสีมา และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ โดยมีความสำคัญในด้านการอุปโภค บริโภค สำหรับภาคการเกษตร อุตสาหกรรม และ ครุภัณฑ์ อีกทั้งมีความสำคัญด้านการประมง การคมนาคมขนส่ง และเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนสองฟากฝั่งลำน้ำลำตะคอง

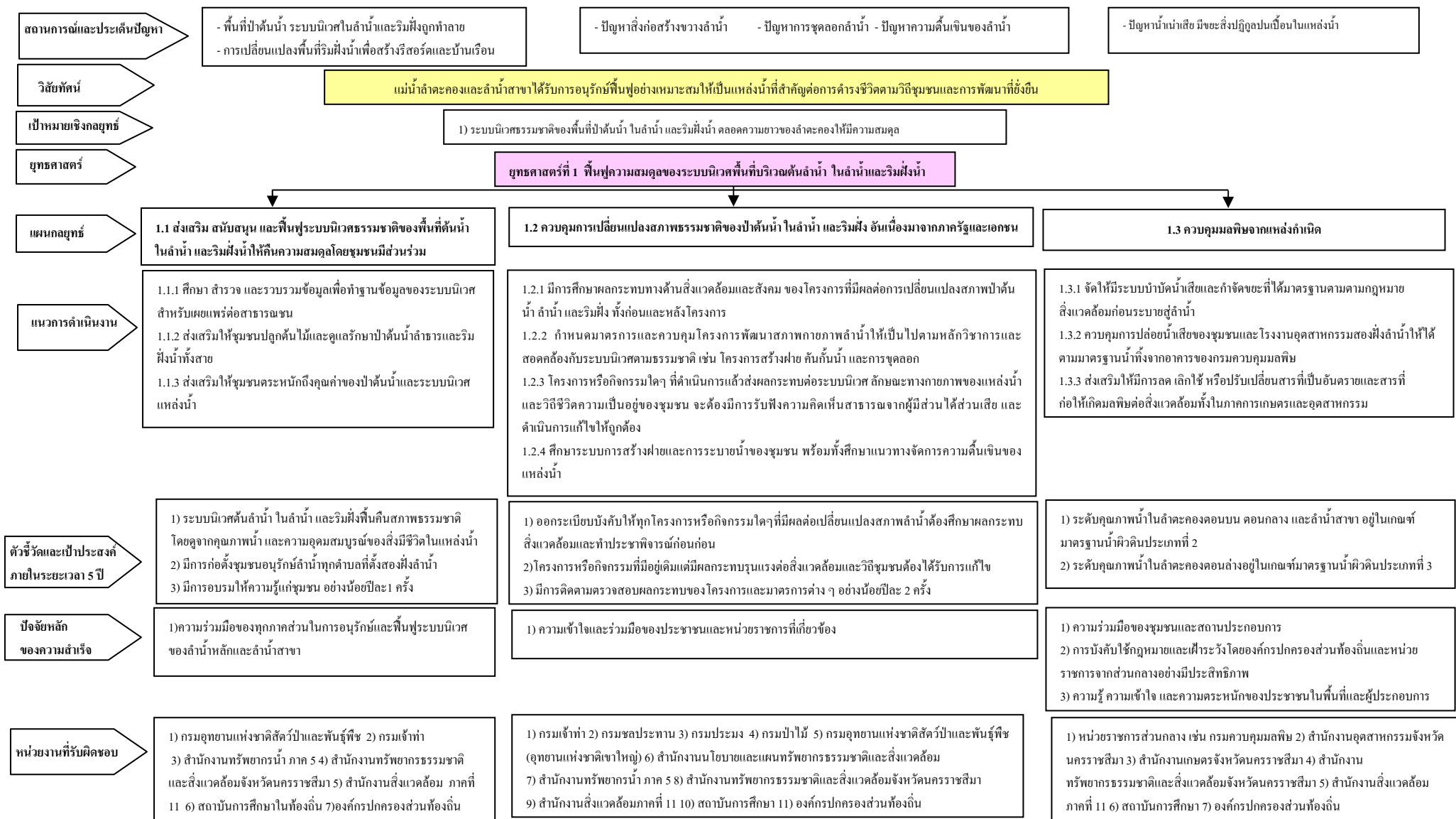
ปัญหาสิ่งแวดล้อมหลักที่เกิดขึ้นในพื้นที่ลุ่มน้ำลำตะคอง คือ ปัญหาคุณภาพน้ำ ซึ่งเป็นผลกระทบที่ได้รับจากการพัฒนาด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และการขยายตัวของชุมชนเมือง จึงจำเป็นต้องมีการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่และวัฒนธรรมชุมชน โดยส่งเสริมการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนและเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเป็นดัชนีบ่งชี้ถึงความตระหนักต่อความสำคัญของลำตะคองและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ ทางผู้วิจัยจึงเสนอตัวอย่างแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการการจัดการคุณภาพน้ำลุ่มน้ำลำตะคองเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาอุทกภัยในอนาคต ดังต่อไปนี้

6.1 วิสัยทัศน์

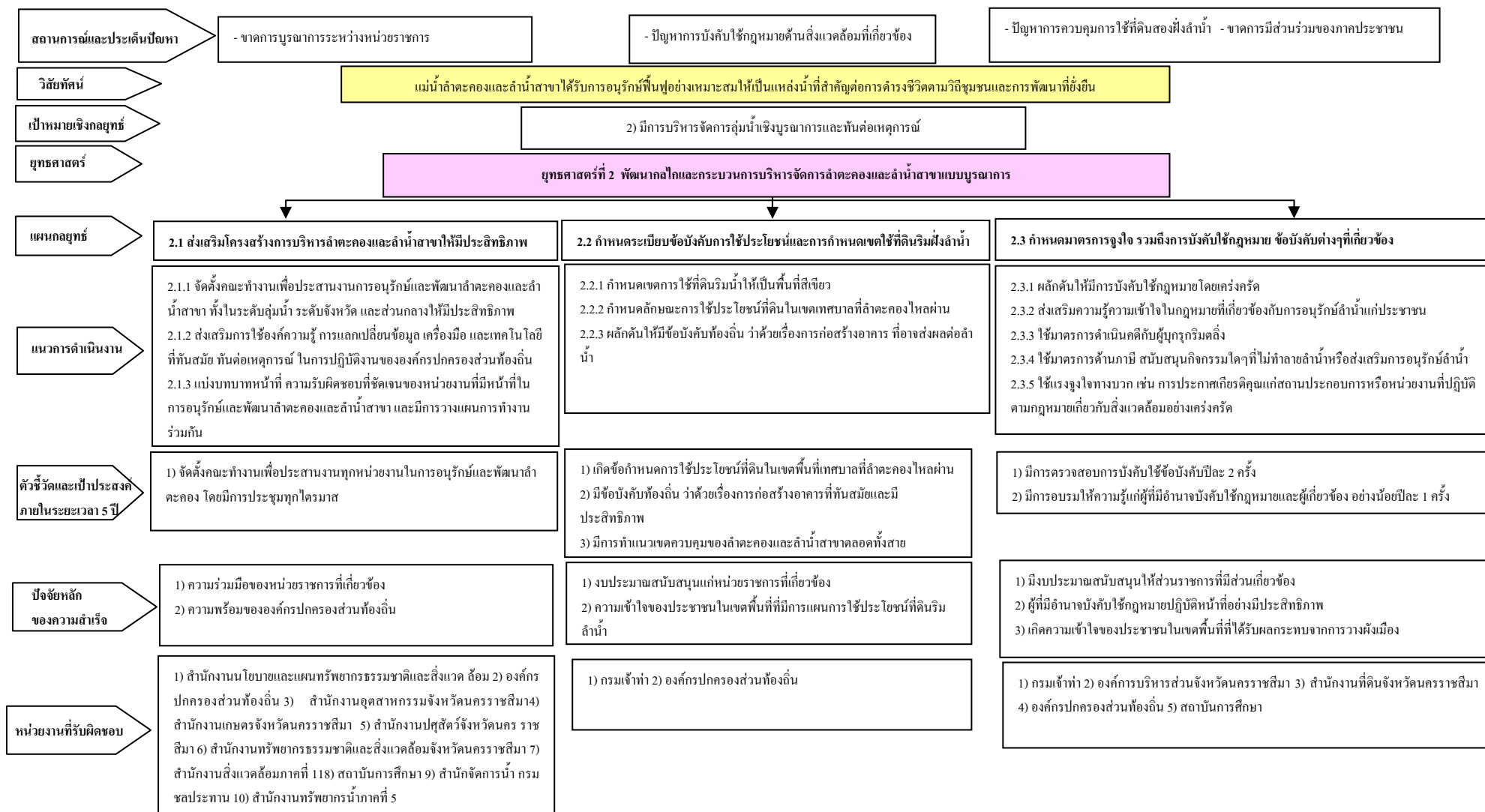
แม่น้ำลำตะคองและลำน้ำสาขาได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟูอย่างเหมาะสมให้เป็นแหล่งน้ำที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตตามวิถีชุมชนและการพัฒนาที่ยั่งยืน

6.2 ยุทธศาสตร์และแผนกลยุทธ์

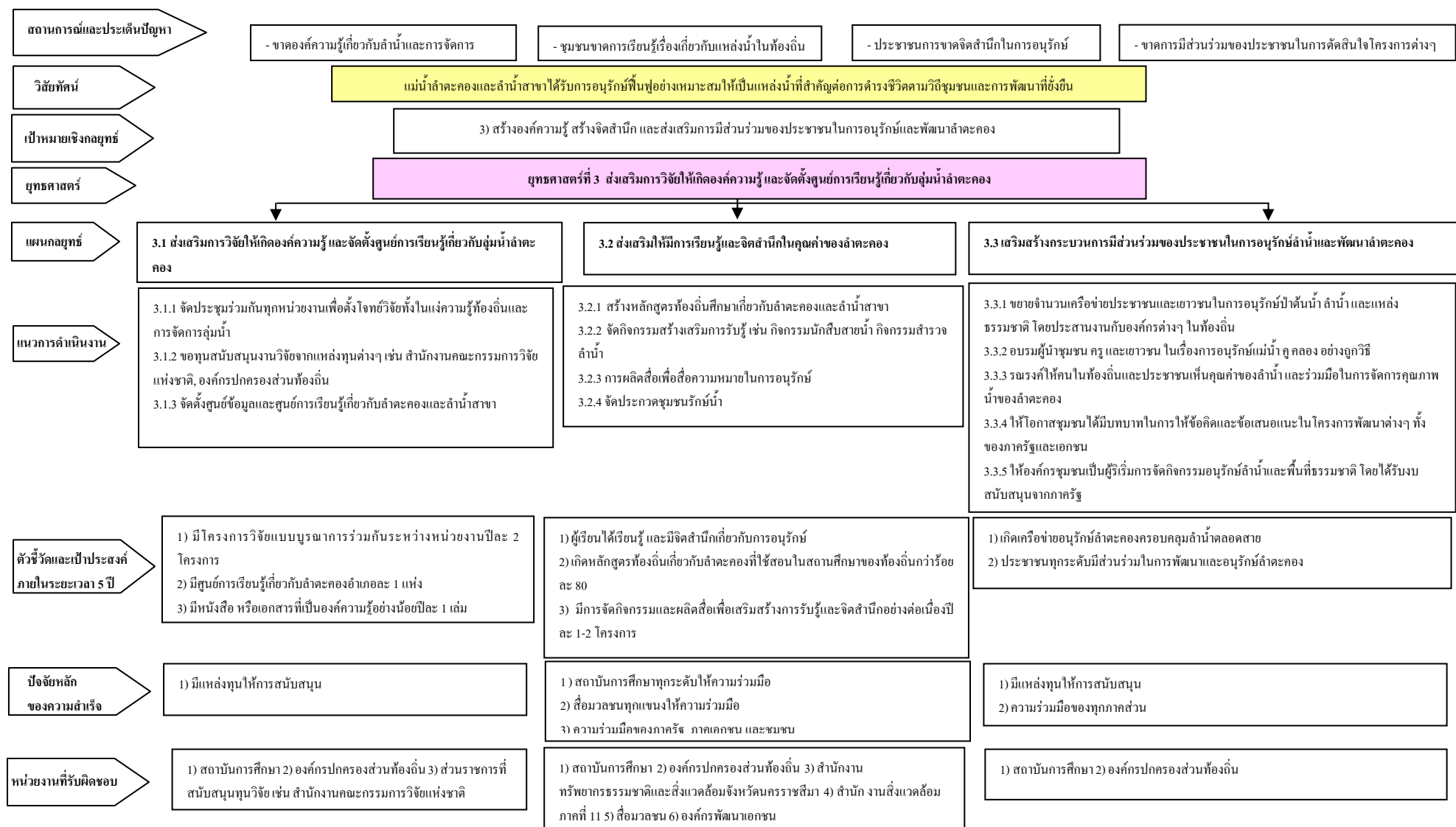
เพื่อให้แผนการจัดการคุณภาพน้ำลุ่มน้ำลำตะคองบรรลุผล จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์และแผนกลยุทธ์ (ภาพที่ 6.1-6.3) ในการดำเนินงาน ที่ได้จากการศึกษาและสอบถามข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

ภาพที่ 6.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 ฟื้นฟูความสมดุลของระบบนิเวศพื้นที่บริเวณต้นลำน้ำ ในลำน้ำและริมฝั่งน้ำ

ภาพที่ 6.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนากลไกและกระบวนการบริหารจัดการลำตะคองและลำน้ำสาขาแบบบูรณาการ

ภาพที่ 6.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการวิจัยให้เกิดองค์ความรู้ และจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับลุ่มน้ำลำตะคอง

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพสมดุลของระบบนิเวศในพื้นที่ต้นน้ำ ในลำน้ำ และริมฝั่งน้ำ

สถานการณ์และประเด็นปัญหา

- พื้นที่ป่าต้นน้ำ ระบบนิเวศในลำน้ำและริมฝั่งถูกทำลาย
- การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ริมฝั่งน้ำเพื่อสร้างรีสอร์ทและบ้านเรือน
- ปัญหาล้างก่อสร้างขวางลำน้ำ
- ปัญหาความตื้นเขินของลำน้ำ
- ปัญหาการขุดลอกลำน้ำ
- ปัญหาน้ำเน่าเสีย มีขยะสิ่งปฏิกูลปนเปื้อนในแหล่งน้ำ

เป้าหมายเชิงกลยุทธ์

- ระบบนิเวศธรรมชาติของพื้นที่ป่าต้นน้ำ ในลำน้ำ และริมฝั่งน้ำ ตลอดจนความยาวของลำตะคอง ให้มีความสมดุล

กลยุทธ์ที่ 1.1 ส่งเสริม สนับสนุน และฟื้นฟูระบบนิเวศธรรมชาติของพื้นที่ต้นน้ำ ในลำน้ำ และริมฝั่งน้ำให้คืนความสมดุลโดยชุมชนมีส่วนร่วม

แนวการดำเนินงาน

- 1.1.1 ศึกษา สำรวจ และรวบรวมข้อมูลเพื่อทำฐานข้อมูลของระบบนิเวศสำหรับเผยแพร่ต่อสาธารณชน
- 1.1.2 ส่งเสริมให้ชุมชนปลูกต้นไม้และดูแลรักษาป่าต้นน้ำลำธารและริมฝั่งน้ำทั้งสาย
- 1.1.3 ส่งเสริมให้ชุมชนตระหนักถึงคุณค่าของป่าต้นน้ำและระบบนิเวศแหล่งน้ำ

ตัวชี้วัดและเป้าประสงค์ภายในระยะเวลา 5 ปี

- ระบบนิเวศต้นลำน้ำ ในลำน้ำ และริมฝั่งฟื้นคืนสภาพธรรมชาติ โดยดูจากคุณภาพน้ำ และความอุดมสมบูรณ์ของสิ่งมีชีวิตในแหล่งน้ำ
- มีการก่อตั้งชุมชนอนุรักษ์ลำน้ำทุกตำบลที่ตั้งสองฝั่งลำน้ำ
- มีการอบรมให้ความรู้แก่ชุมชน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ปัจจัยหลักของความสำเร็จ

- ความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศของลำน้ำหลักและลำน้ำสาขา

หน่วยงานที่รับผิดชอบ/ปฏิบัติ

- กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช (อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่)
- กรมเจ้าท่า
- สำนักงานทรัพยากรน้ำ ภาค 5
- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครราชสีมา
- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 11

- สถาบันการศึกษาในท้องถิ่น
- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

กลยุทธ์ที่ 1.2 ควบคุมการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติของป่าต้นน้ำ ในลำน้ำ และริมฝั่ง อัน

เนื่องมาจากภาครัฐและเอกชน

แนวทางการดำเนินงาน

- 1.2.1 มีการศึกษาผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ของโครงการที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพป่าต้นน้ำ ลำน้ำ และริมฝั่ง ทั้งก่อนและหลังโครงการ
- 1.2.2 กำหนดมาตรการและควบคุมโครงการพัฒนาสภาพกายภาพลำน้ำให้เป็นไปตามหลักวิชาการและสอดคล้องกับระบบนิเวศตามธรรมชาติ เช่น โครงการสร้างฝาย คันกั้นน้ำ และการขุดลอก
- 1.2.3 โครงการหรือกิจกรรมใดๆ ที่ดำเนินการแล้วส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ลักษณะทางกายภาพของแหล่งน้ำ และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน จะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง
- 1.2.4 ศึกษากระบวนการสร้างฝายและการระบายน้ำของชุมชน พร้อมทั้งศึกษาแนวทางการจัดการความตื้นเขินของแหล่งน้ำ

ดัชนีชี้วัดและเป้าประสงค์ภายในระยะเวลา 5 ปี

- ออกระเบียบบังคับให้ทุกโครงการหรือกิจกรรมใดๆ ที่มีผลต่อเปลี่ยนแปลงสภาพลำน้ำต้องศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมและทำประชาพิจารณ์ก่อนก่อน
- โครงการหรือกิจกรรมที่มีอยู่เดิมแต่มีผลกระทบรุนแรงต่อสิ่งแวดล้อมและวิถีชุมชนต้องได้รับการแก้ไข
- มีการติดตามตรวจสอบผลกระทบของโครงการและมาตรการต่าง ๆ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ

- ความเข้าใจและร่วมมือของประชาชนและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานที่รับผิดชอบ/ปฏิบัติ

- กรมเจ้าท่า
- กรมชลประทาน
- กรมประมง
- กรมป่าไม้
- กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช (อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่)
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- สำนักงานทรัพยากรน้ำ ภาค 5
- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครราชสีมา

- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 11
- สถาบันการศึกษา
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กลยุทธ์ที่ 1.3 ควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด

แนวทางการดำเนินงาน

- 1.3.1 จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียและกำจัดขยะที่ได้มาตรฐานตามตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมก่อนระบายสู่ลำน้ำ
- 1.3.2 ควบคุมการปล่อยน้ำเสียของชุมชนและโรงงานอุตสาหกรรมสองฝั่งลำน้ำให้ได้ตามมาตรฐานน้ำทิ้งจากอาคารของกรมควบคุมมลพิษ
- 1.3.3 ส่งเสริมให้มีการลด เลิกใช้ หรือปรับเปลี่ยนสารที่เป็นอันตรายและสารที่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมทั้งในภาคการเกษตรและอุตสาหกรรม

ดัชนีชี้วัดและเป้าประสงค์ภายในระยะเวลา 5 ปี

- ระดับคุณภาพน้ำในลำตะคองตอนบน ตอนกลาง และลำน้ำสาขา อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานน้ำผิวดินประเภทที่ 2
- ระดับคุณภาพน้ำในลำตะคองตอนล่างอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานน้ำผิวดินประเภทที่ 3

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ

- ความร่วมมือของชุมชนและสถานประกอบการ
- การบังคับใช้กฎหมายและเฝ้าระวังโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยราชการจากส่วนกลางอย่างมีประสิทธิภาพ
- ความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักของประชาชนและผู้ประกอบการในพื้นที่

หน่วยงานที่รับผิดชอบ/ปฏิบัติ

- หน่วยราชการส่วนกลาง เช่น กรมควบคุมมลพิษ
- สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา
- สำนักงานเกษตรจังหวัดนครราชสีมา
- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครราชสีมา
- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 11
- สถาบันการศึกษา
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนากลไกและกระบวนการบริหารจัดการลำตะคองและลำน้ำสาขาแบบบูรณาการ

สถานการณ์และประเด็นปัญหา

- ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยราชการ
- ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

- ปัญหาการควบคุมการใช้ที่ดินสองฝั่งลำน้ำ
- ขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

เป้าหมายเชิงกลยุทธ์

- มีการบริหารจัดการลุ่มน้ำเชิงบูรณาการและทันต่อเหตุการณ์

กลยุทธ์ที่ 2.1 ส่งเสริมโครงสร้างการบริหารลำตะคองและลำน้ำสาขาให้มีประสิทธิภาพ

แนวทางการดำเนินการ

- 2.1.1 จัดตั้งคณะทำงานเพื่อประสานงานการอนุรักษ์และพัฒนาลำตะคองและลำน้ำสาขา ทั้งในระดับลุ่มน้ำ ระดับจังหวัด และส่วนกลางให้มีประสิทธิภาพ
- 2.1.2 ส่งเสริมการใช้องค์ความรู้ การแลกเปลี่ยนข้อมูล เครื่องมือ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ ในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.1.3 แบ่งบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบที่ชัดเจนของหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการอนุรักษ์และพัฒนาลำตะคองและลำน้ำสาขา และมีการวางแผนการทำงานร่วมกัน

ดัชนีชี้วัดและเป้าประสงค์ภายในระยะเวลา 5 ปี

- จัดตั้งคณะทำงานเพื่อประสานงานทุกหน่วยงานในการอนุรักษ์และพัฒนาลำตะคอง โดยมีการประชุมทุกไตรมาส

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- ความร่วมมือของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง
- ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หน่วยงานที่รับผิดชอบ/ปฏิบัติ

- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา
- สำนักงานเกษตรจังหวัดนครราชสีมา
- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมา
- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครราชสีมา
- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 11
- สถาบันการศึกษา
- สำนักจัดการน้ำ กรมชลประทาน
- สำนักงานทรัพยากรน้ำภาคที่ 5

กลยุทธ์ที่ 2.2 กำหนดระเบียบข้อบังคับการใช้ประโยชน์และการกำหนดเขตใช้ที่ดินริมฝั่งลำน้ำ

แนวทางการดำเนินการ

- 2.2.1 กำหนดเขตการใช้ที่ดินริมน้ำให้เป็นพื้นที่สีเขียว

2.2.2 กำหนดลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตเทศบาลที่ลำตะคองไหลผ่าน

2.2.3 ผลักดันให้มีข้อบังคับท้องถิ่น ว่าด้วยเรื่องการก่อสร้างอาคาร ที่อาจส่งผลกระทบต่อลำน้ำ

ดัชนีชี้วัดและเป้าประสงค์ภายในระยะเวลา 5 ปี

- เกิดข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เทศบาลที่ลำตะคองไหลผ่าน
- มีข้อบังคับท้องถิ่น ว่าด้วยเรื่องการก่อสร้างอาคารที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ
- มีการทำแนวเขตควบคุมของลำตะคองและลำน้ำสาขาตลอดทั้งสาย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- งบประมาณสนับสนุนแก่หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง
- ความเข้าใจของประชาชนในพื้นที่ที่มีการแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินริมลำน้ำ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ/ปฏิบัติ

- กรมเจ้าท่า
- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

กลยุทธ์ที่ 2.3 กำหนดมาตรการจูงใจ รวมถึงการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการดำเนินงาน

2.3.1 ผลักดันให้มีการบังคับใช้กฎหมายโดยเคร่งครัด

2.3.2 ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ลำน้ำแก่ประชาชน

2.3.3 ใช้มาตรการดำเนินคดีกับผู้บุกรุกผิด

2.3.4 ใช้มาตรการด้านภาษี เพื่อสนับสนุนกิจกรรมใดๆ ที่ไม่ทำลายหรือส่งเสริมการอนุรักษ์ลำน้ำ

2.3.5 ใช้แรงจูงใจทางบวก เช่น การประกาศเกียรติคุณแก่สถานประกอบการหรือหน่วยงานที่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด

ดัชนีชี้วัดและเป้าประสงค์ภายในระยะเวลา 5 ปี

- มีการตรวจสอบการบังคับใช้ข้อบังคับปีละ 2 ครั้ง
- มีการอบรมให้ความรู้แก่ผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายและผู้เกี่ยวข้อง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ

- มีงบประมาณสนับสนุนให้ส่วนราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
- ผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ
- ความเข้าใจของประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการวางผังเมือง

หน่วยงานรับผิดชอบ/ปฏิบัติ

- กรมเจ้าท่า
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
- สำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- สถาบันการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ ปณิธานสำนึก ความตระหนักในคุณค่า และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ลำตะคองของประชาชน

สถานการณ์และประเด็นปัญหา

- ขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับลำน้ำและการจัดการ
- ชุมชนขาดการเรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับแหล่งน้ำในท้องถิ่นของตน
- ประชาชนขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์
- ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจโครงการต่างๆ

เป้าหมายเชิงกลยุทธ์

- สร้างองค์ความรู้ สร้างจิตสำนึก และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และพัฒนาลำตะคอง

กลยุทธ์ที่ 3.1 ส่งเสริมการวิจัยให้เกิดองค์ความรู้ และจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับลุ่มน้ำลำตะคอง

แนวทางการดำเนินงาน

- 3.1.1 จัดประชุมร่วมกันทุกหน่วยงานเพื่อตั้งโจทย์วิจัยทั้งในแง่ความรู้ท้องถิ่นและการจัดการลุ่มน้ำ
- 3.1.2 ขอบทุนสนับสนุนงานวิจัยจากแหล่งทุนต่างๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3.1.3 จัดตั้งศูนย์ข้อมูลและศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับลำตะคองและลำน้ำสาขา

ตัวชี้วัดและเป้าประสงค์ภายในระยะเวลา 5 ปี

- มีโครงการวิจัยแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานปีละ 2 โครงการ
- มีศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับลำตะคองอำเภอละ 1 แห่ง
- มีหนังสือ หรือเอกสารที่เป็นองค์ความรู้อย่างน้อยปีละ 1 เล่ม

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ

- มีแหล่งทุนให้การสนับสนุน

หน่วยงานรับผิดชอบ/ปฏิบัติ

- สถาบันการศึกษา
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ส่วนราชการที่สนับสนุนทุนวิจัย เช่น สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

กลยุทธ์ที่ 3.2 ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้และจิตสำนึกในคุณค่าของลำตะคอง

แนวทางการดำเนินงาน

- 3.2.1 สร้างหลักสูตรท้องถิ่นศึกษาเกี่ยวกับลำตะคองและลำน้ำสาขา
- 3.2.2 จัดกิจกรรมสร้างเสริมการรับรู้ เช่น กิจกรรมนักสืบสายน้ำ กิจกรรมสำรวจลำน้ำ
- 3.2.3 การผลิตสื่อเพื่อสื่อความหมายในการอนุรักษ์
- 3.2.4 จัดประกวดชุมชนรักน้ำ

ตัวชี้วัดและเป้าประสงค์ภายในระยะเวลา 5 ปี

- ผู้เรียนได้เรียนรู้ และมีจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์
- เกิดหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับลำตะคองที่ใช้สอนในสถานศึกษาของท้องถิ่นกว่าร้อยละ 80
- มีการจัดกิจกรรมและผลิตสื่อเพื่อเสริมสร้างการรับรู้และจิตสำนึกอย่างต่อเนื่องปีละ 1-2

โครงการ

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ

- สถาบันการศึกษาทุกระดับให้ความร่วมมือ
- สื่อมวลชนทุกแขนงให้ความร่วมมือ
- ความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน

หน่วยงานรับผิดชอบ/ปฏิบัติ

- สถาบันการศึกษา
- องค์รปกครองส่วนท้องถิ่น
- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครราชสีมา
- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 11
- สื่อมวลชน
- องค์รพัฒนาเอกชน

กลยุทธ์ที่ 3.3 เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ลำน้ำและพัฒนาลำตะคอง

แนวทางการดำเนินงาน

- 3.3.1 ขยายจำนวนเครือข่ายประชาชนและเยาวชนในการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ ลำน้ำ และแหล่งธรรมชาติ โดยประสานงานกับองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่น
- 3.3.2 อบรมผู้นำชุมชน ครู และเยาวชน ในเรื่องการอนุรักษ์แม่น้ำ คู คลอง อย่างถูกวิธี
- 3.3.3 รณรงค์ให้คนในท้องถิ่นและประชาชนเห็นคุณค่าของลำน้ำ และร่วมมือในการจัดการคุณภาพน้ำของลำตะคอง
- 3.3.4 ให้โอกาสชุมชนได้มีบทบาทในการให้ข้อคิดและข้อเสนอแนะในโครงการพัฒนาต่างๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชน

3.3.5 ให้องค์กรชุมชนเป็นผู้เริ่มการจัดกิจกรรมอนุรักษ์ลำน้ำและพื้นที่ธรรมชาติ โดยได้รับ
งบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ

ตัวชี้วัดและเป้าประสงค์ภายในระยะเวลา 5 ปี

- เกิดเครือข่ายอนุรักษ์ลำตะคองครอบคลุมลำน้ำตลอดสาย
- ประชาชนทุกระดับมีส่วนร่วมในการพัฒนาและอนุรักษ์ลำตะคอง

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ

- มีแหล่งทุนให้การสนับสนุน
- ความร่วมมือของทุกภาคส่วน

หน่วยงานรับผิดชอบ/ปฏิบัติ

- สถาบันการศึกษา
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6.3 การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ

แนวทางการการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติของแผนแม่บทนั้นทุกภาคส่วนต้องมีความเข้าใจในแผน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติทุกขั้นตอน และสามารถปฏิบัติได้ในทุกระดับเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติและสามารถติดตามตรวจสอบได้อย่างมีระบบและต่อเนื่อง ซึ่งมีแนวทางดังนี้

- 1) สร้างความเข้าใจในการบริหารจัดการองค์ความรู้ในแผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำเสียเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) ผลักดันให้มีการบริหารแผนแม่บทอย่างจริงจัง โดยการสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถประยุกต์ไปใช้ในระดับชุมชน ด้วยการใช้กระบวนการเรียนรู้และมีส่วนร่วม
- 3) สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการเสนอข้อคิดเห็นและตัดสินใจ เพื่อให้เกิดความรู้สึกรับรู้ถึงการมีส่วนร่วม ความน่าเชื่อถือและความโปร่งใสในการดำเนินงาน
- 4) สร้างระบบการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล มีเกณฑ์ชี้วัดประเมินผลที่มีประสิทธิภาพง่ายแก่ทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ
- 5) สนับสนุนการจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยอาศัยความร่วมมือจากองค์กรส่วนท้องถิ่น หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น

ดังนั้นในการแปลงแผนสู่การปฏิบัติจึงต้องมีมาตรการตามแผนกลยุทธ์ที่กำหนดไว้โดยมีการระบุถึงรูปแบบของกิจกรรม ระยะเวลาในการดำเนินการ หน่วยงานที่รับผิดชอบ และดัชนีชี้วัด รายละเอียดโครงการแสดงในตารางที่ 6.1

ตารางที่ 6.1 โครงการตามกลยุทธ์ของแผนยุทธศาสตร์

โครงการ	กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	หน่วยงานดำเนินการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จใน 5 ปี
1. โครงการเพิ่มพื้นที่ ป่าต้นน้ำ อุนุรักษ์หน้า ดินและพื้นที่ชุ่มน้ำ	- ปลูกลำไยขึ้นต้นเพิ่มเติมในพื้นที่ป่าต้นน้ำ ภูเขา พื้นที่ลาดชัน และป่าสงวน เพื่อชะลอน้ำและป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน - ปลูกลำไยสองฝั่งลำตะคองและลำสาขา เพื่อช่วยในการดูดซับมลพิษและธาตุอาหาร รวมทั้งป้องกันการพังทลายของตลิ่งชายฝั่ง - ส่งเสริมให้มีการปลูกลำไยอุนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น แผลก ปอเทือง - จัดทำฝายชะลอน้ำในพื้นที่ต้นน้ำและลาดชัน เพื่อเพิ่มความชื้นในดินและลดการชะล้างพังทลาย - ประกาศพื้นที่ชุ่มน้ำและสองฝั่งลำน้ำเป็นพื้นที่อุนุรักษ์ เพื่อช่วยบำบัดน้ำเสีย - จัดอบรมเพื่อเพิ่มความเข้าใจในการจัดการน้ำโดยใช้พืชอุนุรักษ์ดินและน้ำ อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม แก่ชุมชน สถานศึกษา และสถานประกอบการต่างๆ - จัดตั้งชุมชนรักษ์ป่า มีการประกวดและให้รางวัลชุมชนตัวอย่าง	- พื้นที่ป่าเสื่อมโทรมในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ป่าสงวนของกรมป่าไม้ ป่าชุมชน และพื้นที่ - สาธารณประโยชน์ - พื้นที่สองฝั่งของลำตะคอง ลำสาขา และพื้นที่ชุ่มน้ำต่างๆ	- อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ - กรมป่าไม้ - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น - สถาบันการศึกษา	- มีการปลูกลำไยในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมร้อยละ 80 - พื้นที่สองฝั่งลำตะคองมีการปลูกลำไยอุนุรักษ์ดินและน้ำร้อยละ 80 - มีพื้นที่ชุ่มน้ำอุนุรักษ์เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 - มีการสร้างและซ่อมบำรุงฝายชะลอน้ำไม่น้อยกว่า 120 ฝายต่อปี - เกิดชุมชนรักษ์ป่าขึ้นปีละ 5 ชุมชน

ตารางที่ 6.1 โครงการตามกลยุทธ์ของแผนยุทธศาสตร์ (ต่อ)

โครงการ	กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	หน่วยงานดำเนินการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จใน 5 ปี
2. โครงการพัฒนา ศักยภาพของลำน้ำให้ สอดคล้องกับระบบ นิเวศและวัฒนธรรม	- รับฟังความคิดเห็นของชุมชนต่อกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ ลุ่มน้ำ - ใช้หลักวิชาการในการควบคุมปริมาณการไหล อัตราระบาย น้ำจากเขื่อน และการขุดลอก - ควบคุมจำนวนฝายกั้นน้ำของชาวบ้านในลำตะคองให้ลดลง หรือไม่เพิ่มขึ้น รวมถึงควบคุมการเปิดปิดประตูระบายน้ำ เขื่อนทดน้ำตลอดลำตะคองโดยมีตัวแทนจากชาวบ้าน - ขุดลอกลำน้ำที่ต้นเงินของลำน้ำ - ดำเนินการปลูกพื้นที่ชายฝั่ง แล้วดำเนินการฟุ้งร้อง เพิก ถอนสิทธิ์ อพยพผู้ปลูกออก หรือรื้อถอนสิ่งก่อสร้างที่รุกล้ำ ลำน้ำ - วางผังเมืองหรือกำหนดให้พื้นที่ริมน้ำเป็นพื้นที่สีเขียว มีการ ควบคุมความสูงของอาคารที่ก่อสร้างในระยะห่างจากริมน้ำ ไม่เกิน 100 เมตร - ปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่ริมน้ำหรือพื้นที่ชุ่มน้ำให้เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หรือทางวัฒนธรรม	- ลำตะคอง ลำสาขา และ พื้นที่ชุ่มน้ำ	- องค์การปกครองส่วน ท้องถิ่น - สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ที่ 11 - กรมชลประทาน - กรมเจ้าท่า - โครงการส่งน้ำและ บำรุงรักษาลำตะคอง	- มีการปราบปราม รื้อ ถอนการบุกรุกริมน้ำ ร้อยละ 60 - ป้องกันไม่ให้เกิดฝาย กั้นลำน้ำเพิ่มขึ้น - ปรับปรุงภูมิทัศน์และ เพิ่มพื้นที่สีเขียวริม ชายฝั่งเทศบาลละ 1 แห่ง

ตารางที่ 6.1 โครงการตามกลยุทธ์ของแผนยุทธศาสตร์ (ต่อ)

โครงการ	กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	หน่วยงานดำเนินการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จใน 5 ปี
3. โครงการก่อสร้างและเพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียรวมของเทศบาลและชุมชนท้องถิ่น	- ศึกษาความเหมาะสม ออกแบบ และก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียแบบติดที่ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล 78 แห่ง และชุมชนริมน้ำอีก 151 แห่ง - เพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียเดิมให้มากขึ้น - ปิดทางระบายน้ำเสียของชุมชนไม่ให้ไหลลงสู่ลำตะคองโดยตรง - สร้างระบบรวบรวมน้ำเสียจากอาคารเพื่อส่งเข้าสู่ระบบบำบัดน้ำเสียของชุมชน - ฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ควบคุมระบบบำบัดน้ำเสีย ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ - จัดประเมินและประกวดเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลรักษ์น้ำ	- พื้นที่ที่อยู่ห่างจากลำตะคองและสาขาไม่เกิน 5 กิโลเมตร	- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่	- พัฒนาระบบบำบัดเดิมให้มีประสิทธิภาพและสร้างระบบรวบรวมรวมน้ำเสียให้ครอบคลุมชุมชนทั้งพื้นที่ 2 แห่ง ได้แก่ เทศบาลเมืองปากช่อง และเทศบาลนครนครราชสีมา - สร้างระบบบำบัดน้ำเสียใหม่ 16 แห่ง แบ่งเป็นเทศบาล 12 แห่ง ได้แก่ สีคิ้ว สูงเนิน ขามทะเลสอ กุดจิก โลกกรวด จอหอ คลองไผ่ท่าช้าง ลาดบัวขาว หนองไผ่ล้อม หัวทะเล และองค์การบริหารส่วนตำบลอีก 4 แห่ง ได้แก่ โลกกรวด โลกสูง หมื่นไวย หนองจะบก และหนองบัวลา - ลดปริมาณน้ำเสียชุมชนที่ปล่อยลงสู่ลำตะคองร้อยละ 70

ตารางที่ 6.1 โครงการตามกลยุทธ์ของแผนยุทธศาสตร์ (ต่อ)

โครงการ	กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	หน่วยงานดำเนินการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จใน 5 ปี
4. โครงการส่งเสริมการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดของสถานประกอบการและหน่วยงานต่างๆ โดยใช้มาตรการทางภาษีกฎหมาย และสังคม	- ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเรื่องการติดตั้งบ่อดักไขมันและระบบบำบัดน้ำเสียสำหรับบ้านเรือน อาคาร และสถานประกอบการ - กำกับดูแลให้การประกอบกิจการเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขด้านน้ำเสียและของเสียในการขออนุญาตประกอบกิจการอย่างเคร่งครัด - ติดตามตรวจสอบการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดน้ำเสียทุก 3 เดือน - มีการจัดเก็บค่าใช้จ่ายในการกำจัดมลพิษจากผู้ก่อให้เกิดมลพิษ โดยดูจากปริมาณน้ำดิบที่ใช้ในกิจกรรมต่างๆ - มีมาตรการจูงใจในเรื่องการส่งออกหรือสิทธิพิเศษในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น การลดหย่อนภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือน เป็นต้น แก่สถานประกอบการที่สามารถลดปริมาณการปล่อยน้ำเสียและของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม - เสริมสร้างศักยภาพการจัดการของเสียและน้ำเสียให้เป็นไปตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม - ประกาศเกียรติคุณ ขกย่องผู้ประกอบการที่มีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี และบังคับใช้กฎหมายกับแหล่งกำเนิดน้ำเสียที่เกินมาตรฐาน - ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้หน่วยงานราชการ อาคารที่อยู่อาศัย สำนักงาน และสถานประกอบการต่างๆ เข้าร่วมโครงการรักษาน้ำ	- สถานประกอบการในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำลำตะคอง	- เทศบาล - องค์รปกครองส่วนท้องถิ่น - สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 11 - สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด - หอการค้าจังหวัด	- ติดตั้งหรือสร้างบ่อดักไขมันร้อยละ 80 ของอาคารบ้านเรือนและสถานประกอบการ - มีการจัดเก็บค่านำบำบัดน้ำเสียและค่าใช้น้ำครอบคลุมร้อยละ 60 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ - น้ำเสียที่ปล่อยจากอาคารประเภท ก. และสถานประกอบการมีค่าไม่เกินมาตรฐานร้อยละ 80

ตารางที่ 6.1 โครงการตามกลยุทธ์ของแผนยุทธศาสตร์ (ต่อ)

โครงการ	กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	หน่วยงานดำเนินการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จใน 5 ปี
5. โครงการส่งเสริมการจัดหาน้ำทิ้งและการผลิตที่สะอาดในฟาร์มสุกร บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและ กระชังปลา	- กำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมในการเลี้ยงสุกรและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - จัดทะเบียนผู้เลี้ยงสุกรขนาดตั้งแต่ 50 ตัวขึ้นไป และเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ แล้วส่งเสริมให้ได้มีการดำเนินการที่ได้มาตรฐาน - เผยแพร่ประชาสัมพันธ์มาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งที่กำหนด - ติดตามตรวจสอบการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดน้ำเสีย - เสริมสร้างศักยภาพการจัดการของเสียและน้ำเสียให้เป็นไปตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม - ประกาศเกียรติคุณ ชกย่องผู้ประกอบการที่มีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี และบังคับใช้กฎหมายกับแหล่งกำเนิดน้ำเสียที่เกินมาตรฐาน	- ฟาร์มที่มีระยะห่างจากลำตะคองและลำน้ำสาขาไม่เกิน 5 กิโลเมตร	- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 5	- มีการจดทะเบียนฟาร์มสุกรและผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้อยละ 95 - มีการติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียหรือถังหมักแก๊สชีวภาพในสถานประกอบการกว่าร้อยละ 70 - น้ำทิ้งจากฟาร์มสุกรและบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำได้มาตรฐานเกินกว่าร้อยละ 80 - ลดปริมาณน้ำทิ้งจากฟาร์มสุกรและบ่อเลี้ยงปลาลงสู่ลำตะคองร้อยละ 70

ตารางที่ 6.1 โครงการตามกลยุทธ์ของแผนยุทธศาสตร์ (ต่อ)

โครงการ	กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	หน่วยงานดำเนินการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จใน 5 ปี
6. โครงการส่งเสริมการเกษตรโดยใช้ปุ๋ยและสารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องและปลอดภัย	- รณรงค์ ให้เกษตรกรลด ละ หรือเลิกใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช - ส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสาน ใช้หลักการทางชีวภาพในการกำจัดแมลงศัตรูพืช - เผยแพร่ความรู้แก่เกษตรกรสำหรับเกษตรกรทางเลือกที่มีการเพิ่มผลผลิตโดยไม่ใช้สารเคมี - จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ ในพื้นที่ลุ่มน้ำ - ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยธรรมชาติแทนปุ๋ยเคมี เพื่อลดการปนเปื้อนของสารอาหารลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ - จัดแปลงเพาะปลูกสาธิตเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน - จัดหาตลาดเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ปลอดสารพิษให้แก่เกษตรกร	- พื้นที่การเกษตรในลุ่มน้ำลำตะคอง	- สำนักงานเกษตรจังหวัด - หอการค้าจังหวัด	- มีเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ในพื้นที่ลุ่มน้ำอย่างน้อยตำบลละ 1 แห่ง - ลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชลงร้อยละ 50 - มีตลาดเพื่อจำหน่ายผลผลิตปลอดสารพิษตามสถานที่ราชการอำเภอละ 10 แห่ง

ตารางที่ 6.1 โครงการตามกลยุทธ์ของแผนยุทธศาสตร์ (ต่อ)

โครงการ	กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	หน่วยงานดำเนินการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จใน 5 ปี
7. โครงการลดปริมาณขยะมูลฝอยโดยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการ	- มีระบบการเก็บและแยกขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาลในเขตเทศบาลและชุมชน - ก่อสร้างโรงกำจัดขยะเพื่อผลิตแก๊สชีวภาพและไฟฟ้า - จัดหาที่ทิ้งและกลบฝังขยะที่ถูกสุขลักษณะ - นำขยะอินทรีย์ไปหมักเพื่อทำปุ๋ยชีวภาพ - นำขยะที่มีค่าไปขายหรือนำกลับมาใช้ใหม่ - จัดอบรมการลดและแยกขยะแก่ประชาชนในแต่ละชุมชน - เผยแพร่ความรู้ไปยังหน่วยงาน สถาบันการศึกษา และสถานประกอบการต่างๆ เพื่อลดปริมาณขยะ	- ชุมชนที่ในพื้นที่ลุ่มน้ำลำตะคอง	- เทศบาล - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	- ร้อยละ 30 ของปริมาณขยะมีการนำกลับ มาใช้ใหม่ - ร้อยละ 40 ของของเสียอันตรายมีการจัดการอย่างถูกหลักสุขาภิบาล - มีสถานที่ทิ้งและกำจัดขยะที่ถูกหลักสุขาภิบาลร้อยละ 70 ของแต่ละตำบล

ตารางที่ 6.1 โครงการตามกลยุทธ์ของแผนยุทธศาสตร์ (ต่อ)

โครงการ	กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	หน่วยงานดำเนินการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จใน 5 ปี
8. โครงการจัดตั้งคณะทำงานศูนย์รวบรวมข้อมูล และประสานงานการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำลำตะคอง	- รวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง - จัดทำระบบเชื่อมโยงข้อมูลอาคาร สถานประกอบการ ประเภทต่างๆ และมลพิษทางน้ำจากชุมชน - จัดทำข้อมูลในรูปสารสนเทศทางภูมิศาสตร์และนำเสนอผ่านอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตลอดเวลา - จัดตั้งคณะทำงานจัดการลุ่มน้ำ เพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบันและดูแลรักษาระบบฐานข้อมูล โดยมีผู้แทนส่วนราชการ เอกชน และชุมชนที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นคณะทำงาน - จัดการประชุมคณะทำงานเพื่อติดตามความก้าวหน้าประสานการทำงานกับคณะกรรมการลุ่มน้ำ วางแผนงบประมาณ และแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ทุก 3 เดือน - ประสานการทำงานของหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้ทำงานในพื้นที่เป้าหมายพร้อมๆ กัน - มีการผลิตสื่อสำหรับเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่หรือผู้ที่สนใจ	- พื้นที่ลุ่มน้ำลำตะคอง	- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 11 - สำนักงานสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดนครราชสีมา - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น - หน่วยงานราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมชลประทาน สำนักงานทรัพยากรน้ำภาคที่ 5 เกษตรจังหวัด พัฒนาชุมชน เป็นต้น	- มีศูนย์รวบรวมฐานข้อมูลกลางของพื้นที่ลุ่มน้ำลำตะคองที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน 1 แห่งในพื้นที่ - คณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการน้ำในลุ่มน้ำลำตะคอง - มีการร่วมกันทำงานในพื้นที่ของหลายหน่วยงานเกิดขึ้นปีละไม่น้อยกว่า 10 แห่ง

ตารางที่ 6.1 โครงการตามกลยุทธ์ของแผนยุทธศาสตร์ (ต่อ)

โครงการ	กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	หน่วยงานดำเนินการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จใน 5 ปี
9. โครงการจัดอบรมและส่งเสริมกิจกรรมของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ลำตะคอง	- เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมและบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับประชาชน ชุมชน และผู้ประกอบการทราบ - รณรงค์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน และผู้ประกอบการให้ตระหนักถึงความสำคัญของการลดมลพิษทางน้ำ การรักษาแหล่งน้ำ และการใช้ทรัพยากรน้ำให้คุ้มค่า - จัดประชุมเพื่อระดมความคิดเกี่ยวกับการวาง แผนดูแลลุ่มน้ำลำตะคองโดยรวบรวมกลุ่มกลุ่มเป้าหมาย เช่น ชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ประชาชน และหน่วยงานของรัฐ - สร้างกลไกอาสาสมัครให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพิทักษ์แหล่งน้ำและเฝ้าระวังกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพน้ำ - ส่งเสริมเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ลำตะคองที่มีอยู่ เช่น โรงเรียนรักษน้ำ ชุมชนรักษน้ำ ให้เข้มแข็งมากขึ้น	- ชุมชนต่างๆ ในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำลำตะคอง	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - สถานศึกษาต่างๆ มหาวิทยาลัย วิทยาลัย และโรงเรียน - วัด - พัฒนาชุมชน - สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 11 - สำนักงานทรัพยากรน้ำภาคที่ 5 - องค์กรพัฒนาเอกชน	- มีการอบรมสมัครพิทักษ์ลำตะคองสม่ำเสมอ ปีละ 1 ครั้ง - เครือข่ายอาสาสมัครมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี - มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมแนวคิดในการอนุรักษ์ลำน้ำอย่างต่อเนื่องทุกปี

ตารางที่ 6.1 โครงการตามกลยุทธ์ของแผนยุทธศาสตร์ (ต่อ)

โครงการ	กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	หน่วยงานดำเนินการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จใน 5 ปี
10. โครงการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ทำวิจัย และหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และการจัดการน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำลำตะคอง	- หน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงานส่วนจังหวัด และสถานศึกษาในพื้นที่ร่วมกันจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้แก่ชุมชน - จัดสร้างหลักสูตรท้องถิ่นและกิจกรรมให้นักเรียนและคนในท้องถิ่นได้เรียนรู้เรื่องแม่น้ำในท้องถิ่นของตน - ทำงานวิจัยเพื่อประเมินความสามารถในการรองรับมลพิษของลำตะคองและกำหนดปริมาณมลพิษที่ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำจากแหล่งกำเนิดชนิดต่างๆ - ทำการวิจัยเพื่อหาแนวทางในการจัดการน้ำอย่างยั่งยืน โดยอิงจากประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม - มีการผลิตสื่อสำหรับเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่หรือผู้ที่สนใจ	- พื้นที่ลุ่มน้ำลำตะคอง	- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 11 - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - องค์กรพัฒนาเอกชน - สถาบันการศึกษา	- มีศูนย์การเรียนรู้ของพื้นที่ลุ่มน้ำลำตะคองอย่างน้อยอำเภอละ 1 แห่ง - มีงานวิจัยเรื่องมลพิษและการจัดการน้ำในลุ่มน้ำลำตะคองอย่างน้อย 1 เรื่อง